

BANJALUČKE NOVINE

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA - BANJA LUKA

God III. Broj 75

Banja Luka, 23 januar 1955

Primjorak din. 10

Slobodan Erceg:

BUDUĆI BANJALUČKI SREZ

Sadašnji srez ne daje većih mogućnosti za razvijanje i unapređenje proizvodnih snaga

Sadašnji stepen socijalističkog razvika našeg društva najozbiljnije postavlja pitanje dalje izgradnje društvenog sistema kod nas. Dosadašnja diskusija i teoretska objašnjenja o potrebi izgradnje komunalnog sistema, dovoljno jasno govore da treba što prije prići konkretnom poslu na sprovođenju u praksi postavki koje su principijelno uglavnom jasne, kako organizaciono postaviti taj sistem. Osnovno je da sadašnji srez nije takva teritorijalna - ekonomska, geografska i socijalna cjelina, koja ima sve potrebne uslove da se može nesmetano razviti na principima o kojima se danas govori u vezi sa stvaranjem Komuna. Sadašnji srez ne daje većih mogućnosti za razvijanje i unapređenje proizvodnih snaga, jer su sve kompetencije bile skoncentrisane u srezu, a opštine su bile bez ikakvih ekonomskih i drugih prava. Uslijed toga, opštinski odbori su bili nezainteresovani za ozbiljnije poduhvate u pogledu unapređenja proizvodnje, jer nisu bili ničim stimulirani, a to znači nisu imali niti su raspolagali bilo kakvim materijalnim sredstvima, čije bi ulaganje u proizvodnju ekonomski stimuliralo opštinu na veće napore za unapređenje proizvodnje.

Ove načelne postavke o kojima je do sada bilo dovoljno govora u štampi, u govorima naših državnih rukovođaca, na radiu i na drugom mjestu, mislim da nisu dovoljno jasne najvećem broju ljudi, upravo onoj masi koja treba da nam da potvrdu da je nužno preći na takvu organizaciju sistema upravljanja. U objašnjenju tih pitanja, na našem srezu i u gradu, nije bilo dovoljno priprema, nismo organizovano nastupali u objašnjenju tih pitanja našim radnim ljudima, kako bi što bolje i temeljitije protumačili i objasnili te probleme. Mnoge organizacije, kako Saveza komunista, tako Socijalističkog saveza, i druge društvene i stručne organizacije na terenu o tom pitanju vrlo malo znaju. Treba napomenuti, da je u dosadašnjim diskusijama po ovom pitanju — kako je to konstatovano i na Plenumu Glavnog odbora Socijalističkog saveza za BiH — bilo i štetnih i negativnih shvatanja, koja su se ispoljavala u raznim lokalističkim tendencijama, koja su išla za tim da se priključi nekom srezu ili nekoj Komuni što je moguće bolje ekonomski razvijeno područje, ne vodeći uvijek računa da li takva tvorevina sačinjava jednu ekonomsku cjelinu, i da li ljudi koji žive na tom području prihvataju takve koncepcije. Otuda je i došlo da je u čitavoj diskusiji koja je do sada vođena, više bilo govora o budućem srezu — Savezu komunista, a vrlo malo se govorilo o opštini — komuni kao osnovnoj ćeliji našeg novog društvenog uređenja. Iako su uloga i funkcija budućeg sresa u principu jasne obzirom da niemu uglavnom ostaju političko-upravne, planske, kontrolne i izvjesne ekonomske funkcije i prava, ipak se mnogo više govorilo i diskutovalo o tom budućem srezu a zapostavljala se opština — komuna. Nije bilo dovoljno razumijevanja da upravo od stvaranja opštine treba poći, jer opština — komuna, treba da odigra glavnu ulogu u razviku proizvodnih snaga, povećanju produkcije na svom području. Jednom riječi, ona treba da bude nosilac čitave ekonomske, zdravstvene i prosvjetne politike na području na kome djeluje. Takva shvatanja su dobrim dijelom uslovljena i dosadašnjim položajem naših opština, jer su ti odbori djelovali na vrlo uskom području, koje nije ni omogućavalo da se na pitanju unapređenja ekonomike dođe do nekih ozbiljnih uspjeha, jer takvo područje nije ni predstavljalo neku jedinstvenu ekonomsku cjelinu, ono ni-

je imalo osnovnih ekonomskih uslova kao ni drugih elemenata, da bi se na takvom području mogle razvijati proizvodne snage. To je bio slučaj i sa dosta velikim brojem malih, nerazvijenih srezova, sa malim brojem stanovnika zaostalih u svakom pogledu, koji su se gušili u svojoj svakidašnjoj problematici, imajući vrlo ograničene perspektive u svom razviku, jer nisu ni sačinjavali takvu ekonomsku cjelinu a nisu ni imali neke druge potrebne uslove, da bi mogli da osiguraju ozbiljniju perspektivu svog daljeg ekonomskog napretka.

tim postavlja. Pored broja stanovnika, ekonomske osnovice, geografskog sklopa područja, kadrova koji bi radili u toj opštini — komuni, isto tako, a jedno od najvažnijih je pitanje, šta misli narod koji treba da živi u toj novoj opštini. To je u tojkoj važnije, jer će komuna da preuzme uglavnom sve one funkcije koje danas ima srez. Ona će donositi svoj društveni plan i budžet, planiraće i ubiraće prihode, vodiće određenu ekono-

iz Svega što se do sada radilo na tom pitanju, proizlazi da je osnovno pitanje kako postaviti opštinu — komunu, kako odrediti područje na kojem ona treba da razvija proizvodne snage, kako je obezbijediti sa potrebnim kadrovima i stvoriti joj uslove da ona postane takav društveni mehanizam sa kojim će naši građani biti neposredno i najtešnje povezani.

Na osnovu predloga koji je dala Republička komisija za formiranje Komuna, novi Banjalučki srez bi se sastojao iz dosadašnjih srezova: Banja Luka — srez i grad, Bosanska Gradiška, Srbac — bez Bos. Kobaša, Prnjavor — bez nekih sela koja gravitiraju Derventi i Kotor Varoša. Takav novi Banjalučki srez brojao bi oko 300.000 stanovnika. Na tom novom području formiralo bi se 12 — 14 opština — komuna i to: Banja Luka — grad, Ivanjska, Laktaši, Čelincac, Krupa n/V, Gradiška, Srbac, Prnjavor, Kulaši, Kotor Varoš i Skender Vakuf.

Da se formira takav srez, mislim da za to stvarno postoji uslov, a obzirom da Banja Luka zaista predstavlja, kako u prošlosti, tako i u budućnosti za čitavo ovo područje prirodan ekonomsko-politički, prosvjetni, zdravstveni i kulturni centar, a ona će to u buduću u našem novom sistemu još više biti i te njene osobine će još bolje doći do izražaja. Zbog toga, mislim da je takav predlog umjesan, da on ima svoju punu ekonomsku, geografsku i političku opravdanost i siguran sam da će ga narod ovoga područja podržati i usvojiti.

Međutim, pitanje formiranja komuna kude i kamo je teži posao, koji traži temeljitije analiziranje svakog pitanja, koje se u vezi sa

selu, da li će ići u derventsku komunu, ili će ostati u sadašnjem Srbcu. Najozbiljniji je problem opštine Banja Luka, jer je to područje prilično razvučeno sa velikim brojem stanovnika. To pitanje bi se sigurno još teže riješilo, ukoliko se formira opština u Omarškoj (a za to po mom uvjerenju postoji dosta razloga), jer bi najveći (Nastavak na 2 strani)

osim toga, po prvom iznesenom predlogu opština Banja Luka bi imala 85.000 stanovnika, jer bi joj se priključila sadašnja opština Saračica, veći dio Bronzanog Majdana, dio Han Kola i dio opštine Dobrnja, sve do Sitnice. Kako vidimo, tu ima čitav niz pitanja koja će trebati sagledati, proučiti ih i dati odgovarajuće predloge, i sugestije za rješavanje. Mislim da na izučavanju ovih problema treba konsultovati čitav niz stručnjaka — ekonomista, pravnika, geometara, agronoma i drugih, koji su u stanju da pruže pomoć, kako bi se ova pitanja što uspješnije i što pravilnije sagledala i riješila.

Što se tiče formiranja komuna u Gradiškoj, Prnjavoru, Kulašima, Kotor Varoši, Skenderu, Čelincu, Laktaši — Klašnicama, Ivanjskoj i Krupi n/V, mislim da je situacija uglavnom jasna, i da te predloge treba dokumentovati sa svim onim o čemu je naprijed bilo govora. Što se tiče Srbca i sa njim je jasno, izuzev Bos. Kobaša, o čemu treba da odluči narod tih

Krajiški poslanici na Plenumu

ZBOR BIRAČA

bio je tema zadnjeg Plenuma GO SSRN

21 ovog mjeseca održan je Plenum Gradskog odbora Socijalističkog saveza radnog naroda u Banjoj Luci koji je u vezi II Kongresa SK BiH razmatrao dosadašnji rad kako Gradskog odbora tako i osnovnih organizacija SSRN. U uvodnom izlaganju predsjednika odbora istaknuto je da je II Kongres raspravljao pitanja koja po svojoj tematici predstavljaju osnovne probleme koji stoje i pred organizacijama SSRN kao napr. radničko samoupravljanje, formiranje komunista, ideološko-politički rad itd. Iako su organizacije SSRN u svome dosadašnjem radu bile aktivnije po nekim pitanjima nego što je to bilo ranije, pokazalo se da nisu obuhvatile niz danas najaktuelnijih pitanja naročito iz radničkog samoupravljanja i komunista a takođe nekih pitanja iz naše unutrašnje i spoljne politike.

U vrlo živoj diskusiji članovi odbora i predsjednici osnovnih organizacija iznosili su svoja zapažanja iz dosadašnjeg rada organizacija konstatujući da je rad više bio usmjeren na održavanje predavanja te rješavanje nekih organizacionih pitanja, dok nije bilo veće inicijative za tretiranje drugih važnijih društveno - političkih pitanja. Istaknuto je posebno da Socijalistički savez nije u dovoljnoj mjeri pružio pomoć drugim društvenim organizacijama na svome terenu. Pri tome se pokazalo da pojedine organizacije po ovom pitanju ne koordiniraju u svome radu iako je to potrebno.

Dobar dio diskusije zadržao se na pitanju rada zborova birača. Prisutni su isticali da su u prošloj godini zborovi birača održavani vrlo rijetko i da je o tome diskutovano i na konferencijama osnovnih organizacija. Socijalistički savez međutim nije bio uporan da utiče na odbornike odnosno na Gradski odbor da češće izlazi pred birače, što je svakako umanjivalo interes birača za razumijevanje i učestvovanje u rješavanju komunalnih i drugih pitanja grada. Istaknuto je mišljenje da organizacije Socijalističkog saveza treba ubuduće da budu mnogo aktivnije u političkim pripremanjima oko održavanja zborova birača.

Plenum je na kraju izabrao odbor za pripremu proslave desetogodišnjice oslobođenja grada Banje Luke (22 april).

Друг Буру Пуцар Стари примио претставнике извиђача Босанске Крајине

Послије одржане годишње скупштине Савеза извиђача БиХ једна група делегата међу којима су се налазили и претставници бањалучког одреда, посетила је претседника Народне скупштине БиХ друга Буру Пуцара - Старог. Делегати из Бање Луке су предали другу Буру Пуцару - Старом укусно опремљен албум са сликама логорања из 1954 године које је одржао у Мартин Броду. Друг Буру Пуцар - Стари интересовао се за рад организације и пожелио извиђачима много успјеха у даљем раду.

SKUPŠTINSKI ŽIVOT PROŠLE NEDELJE

Rad poslanika Bosanske Krajine u skupštini i skupštinskim odborima

Posljednje zasjedanje Narodne skupštine Bosne i Hercegovine, koje je održano u toku protekle nedjelje, usvojilo je Društveni plan, Budžet za 1955 godinu i donijelo još nekoliko Zakona i odluka. U toku debate o Društvenom planu, Budžetu i drugim zakonskim predlozima i odlukama u Narodnoj skupštini, pored ostalih poslanika iz Bosne i Hercegovine, učestvovali su i narodni poslanici iz užeg dijela Bosanske Krajine, drugovi Niko Jurinčić, Gavro Majstorović, Bora Batos, Milorad Gajić, Kasim Balić i drugi.

Narodni poslanik Niko Jurinčić, uzimajući učešća u predstupu Predloga društvenog plana, govorio je o problemima zdravstva i zdravstvene službe.

Analizirajući stanje zdravstvene službe danas i zdravlja ljudi u našoj Republici uopšte, drug Jurinčić je rekao, da će se u budućim godinama, s obzirom na naš ekonomski razvitak i porast potreba za boljom zdravstvenom službom, koje baš taj razvitak nameće i zahtjeva, morati još veća pažnja posvetiti unapređenju zdravstvene službe i da će u tu svrhu morati ulagati veća finansijska sredstva. Ta sredstva će se u prvom redu morati ulagati u proširivanje i osposobljavanje zdravstvenih objekata, a posebno objekata za preventivnu djelatnost, jer će ona pomoći da se sa manjim bolničkim kapacitetima uspješno i brže rješavaju problemi zdravlja.

Drug Niko Jurinčić, posebno je govorio o problemu zdravstvenih kadrova, iznoseći stanje kakvo je danas i ukazujući na mjere koje će biti nužno u tom pravcu poduzeti.

U Vijeću proizvođača Narodne skupštine Bosne i Hercegovine, kada je bilo riječi o poljoprivredi u Društvenom planu, između ostalih, govorio je i narodni poslanik Gavro Majstorović. Pošto je istakao neke probleme poljoprivrede i mjera za njeno unapređenje u našoj Republici, narodni poslanik Majstorović je govorio i o nekim problemima Dubičkog sreza sa posebnim osvrtom na teškoće na koje se nailazi u nekim selima zbog nedostatka mostova koji su porušeni još za vrijeme rata.

O istom problemu govorila je u Republičkom vijeću narodni poslanik Bora Batos. Ona je rekla da na malo kome sreza ima još tako izrazitih ostataka rata kao u Dubičkom srezu u selima Glavinac i Donja Gradina. Naime, radi se o putu koji vezuje ta dva sela sa putem Bosanska Dubica — Bosanska Gradiška, a na kome je još 1942 godine porušeno 15 mostova u dužini od 318,20 metara, tako da je taj put do danas ostao neprolazan, jer mostovi još nisu izgrađeni. Pored ekonomskog, to predstavlja i politički problem. Srez Bosanska Dubica je na dotaciji i ne može da odvoji 22 miliona 830 hiljada dinara da bi se ti mostovi opravili. Taj problem kod nas se postavlja svake godine od oslobođenja do danas.

Na kraju Bora Batos je istakla da smatra da je zahtjev za izgradnju mostova opravdan, tim prije što u Dubičkom srezu nije ništa značajnije podignuto.

Odgovarajući na zahtjev narodnih poslanika Gavre Majstorovića i Bore Batos, predstavnici Izvršnog vijeća u oba doma Hajro Kapetanović i Ljubo Babić izjavili su da će Izvršno vijeće iz sredstava koji se predviđaju za održavanje puteva odvojiti nužna sredstva koja su potrebna da bi se moglo srezu pomoći da uz angažovanje dobrovoljne radne snage i svega onog što meće da se da opravi ove mostove.

U diskusiji koja je vođena u Vijeću proizvođača o Predlogu zakona o fondu za privredne investicije u ekonomski nedovoljno razvijenim srezovima govorio je narodni poslanik Milorad Gajić. On je istakao da se kroz ovaj zakonski predlog ogleda sva nužna briga i politika zajednice prema ekonomski nedovoljno razvijenim krajevima u našoj Republici. Ističući sav značaj ovog akta, naglasio je ono objektiviziranje i automatizam banke koji pored svojih nesumnjivo pozitivnih strana ima i nedostataka, kad je riječ o sredstvima za investicije, i gdje nerazvijeni srezovi nisu mogli ni doći do većeg izražaja, jer su drugi razvijeniji iz sasvim razumljivih razloga mogli da ponude bolje uslove i povoljnije kamate, a imaju i više iskustva. Taj automatizam, rekao je drug Gajić, nije u ovom slučaju presudan faktor, nego je kod dobijanja ovih sredstava vrlo važna i politička i ekonomska ocjena.

Narodni poslanik Kasim Balić uglavnom se zadržao u svojoj diskusiji na zahvatanju rente ističući da to pitanje nije najbolje riješeno. Prema njegovim riječima bilo bi potrebno izuzeti zahvatanje rente od onog dijela dobiti koji se javlja kao rezultat zalaganja kolektiva i to na taj način što bi se renta odredila u apsolutnom iznosu na jedinicu proizvoda. Potkrepljujući ovu svoju tezu, on se poslužio primjerom rudnika Ljubije koji se nalazi na njegovom izbornom srezu. Od planirane dobiti, rekao je on, koja iznosi jednu milijardu 234 miliona 289 hiljada dinara, poslije izuzimanja saveznog perez, rente i dijela koji ide komuni, preduzeću ostaje svega 33 miliona dinara. Ili, bolje rečeno, preduzeće mora da ostvari 100 miliona dinara dobiti da bi od toga dobilo tri i po miliona dinara. Iz tako malih sredstava, a koja ostaju preduzeću, nije moguće pokriti najminimalnije potrebe. Međutim kako preduzeće ima velike potrebe oko izgradnje pojedinih objekata, naročito na novoosnovanim radištim, a obzirom na ovu situaciju, narodni poslanik Kasim Balić je tražio da se Rudnik Ljubija uključi u fond stambene izgradnje koji postoji pri Izvršnom vijeću, kako bi mu se na taj način olakšalo ostvarenje programa koji stoji pred ovim rudnikom na putu njegovog daljnjeg razvitka i unapređenja, a zato su u prvom redu potrebna veća sredstva.

Na ova pitanja odgovore je dao član Izvršnog vijeća drug Hajro Kapetanović.

Broj nezaposlenih u Banjoj Luci nije posljedica samo objektivnih razloga

MOŽE SE OPRAVDANO POSTAVITI PITANJE PREDUZEĆIMA GDJE ĆE TAKVI RADNICI STEĆI PRAKSU; DA LI U PREDUZEĆU ILI BIRO-U ČEKAJUĆI NA ZAPOSLENJE?

Po nekim podacima iz Biltena Republičkog Biroa za posredovanje rađa u Tuzli je u oktobru mjesecu 1954 godine broj nezaposlenih iznosio 256, u Sarajevu 698, u Mostaru 167 lica, dok je u Banjoj Luci u istom mjesecu broj nezaposlenih lica iznosio 643. U decembru mjesecu u Banjoj Luci, prema podacima Biro-a taj broj kretao se je ovako: ukupno nezaposlenih bilo je 653, od toga 423 žene i 230 muškaraca. Ako ovome dodamo da se broj nezaposlenih uslijed zimске sezone povećao, onda ćemo jasno vidjeti ozbiljnost s kojom treba prići rješavanju ovog problema. Samo u toku prvih dana januara mjeseca ove godine javilo se u Biro za posredovanje rada Banja Luka oko 350 radnika otpuštenih iz preduzeća, tako da na evidenciji Biroa sada ima oko 1000 lica, koja traže zaposlenje. Od ovoga broja otpada na žene oko 50%. Najveći broj nezaposlenih su fizički radnici — nekvalifikovani, a relativno manji broj sačinjavaju polukvalifikovani i kvalifikovani, zatim službenici i pomoćni službenici.

Svi privremeno nezaposleni, koji ispunjavaju zakonske uslove primaju materijalno obezbjeđenje, koje se izražava u 50% od mjesečnih primadležnosti, koje je radnik imao dok je bio u radnom odnosu. Sada materijalno obezbjeđenje od Biro-a prima 160 privremeno nezaposlenih lica. Od ovoga broja 50% odnosno oko 80 lica prima dječji doplatak. Izdaci u materijalnom obezbjeđenju su ogromni i nesrazmjerno veći nego u ostalim mjestima naše Republike. Radi tačnosti poslužićemo se opet nekim podacima iz Biltena Republičkog Biro-a za posredovanje rada. U Mostaru je na ime materijalnog obezbjeđenja u oktobru mjesecu 1954 godine izdato ukupno 121.048.- dinara — materijalno obezbjeđenje je primalo 32 privremeno nezaposlena radnika. U Sarajevu je materijalno obezbjeđenje primalo 108 lica u iznosu od 374.019 dinara, dok je u Tuzli primalo 16 lica u iznosu od 44.716 dinara. U istom mjesecu odnosno oktobru 1954 godine, Biro-u za posredovanje rada u Banjoj Luci na materijalnom obezbjeđenju je bilo 171 lice — izdato je 586.790.- dinara. Očigledno ovome nije potreban komentar.

Postoji više elemenata, koji utiču na ovoliki broj nezaposlenih, koji se vode na evidenciji Biro-a za posredovanje rada. Pored objektivnih uzroka, kao što je nedovoljna razvijenost industrije u Banjoj Luci, postoje i takvi uzroci, koji bi bez mnogo muke mogli da se odstrane. U principu uposlenje radnika i službenika treba da se vrši preko Biro-a za posredovanje rada. Biro radi toga i postoji kao ustanova. Međutim mnoga naša preduzeća, ako ne i sva daleko su od ovoga principa. Svakočim se slučajevima da preduzeća bez znanja i posredovanja Biro-a, primaju i zapošljavaju radnike i službenike putem raznih kanala gdje glavni i odlučujući faktor ima prijatelj-

stvo i poznanstvo. Nije rijedak slučaj da preduzeća primaju i zapošljavaju radnike iz drugih mjesta i pored toga što takvih radnika sa takvim istim kvalifikacijama ima na evidenciji Biroa za posredovanje rada.

Poseban problem predstavlja i zaposlenje kvalifikovanih radnika sa malim radnim stažom. Na evidenciji Biroa ima veći broj nezaposlenih bravara, tokara, kovača, limara itd., koji su po izučenom zanatu nakon rada od 6 mjeseci ili jedne godine otpušteni iz preduzeća. Takva preduzeća neće da primaju sa motivacijom da nemaju dovoljno stručnosti i prakse, a ukoliko im i trebaju radnici sa takvim kvalifikacijama, nalaze izvor u drugim mjestima, pa čak i u drugim Republikama. Može se opravdano postaviti pitanje preduzećima, gdje će takvi radnici steći praksu: da li u preduzeću ili Biro-u čekajući na zaposlenje?

I kod upošljavanja ratnih vojnih invalida Biro nailazi na poteškoće. Po Uredbi o ratnim vojnim invalidima u preduzećima od svih zaposlenih mora da bude 10% ratnih vojnih invalida — međutim preduzeća se ne pridržavaju ovoga i kada im Biro uputi nekog invalida radi zaposlenja ovi ga odbijaju i neće da prime.

Da bi Biro mogao da pravilno radi i nesmetano obavlja posao zapošljavanja nezaposlenih preduzeća bi trebala da prestanu sa praksom, koju smo naprijed naveli.

Osjeca se i velik priliv ljudi sa sela; te radnika i službenika iz drugih srezova, koji dolaze u Banju Luku u cilju zaposlenja. Interesantno je napomenuti i to da često puta okolni srezovi zatraže iz Banje Luke preko Biro-a jedan broj radnika i službenika sa određenim kvalifikacijama i spremom. Međutim i pored toga što takvih radnika ima na evidenciji Biro-a i to ledičnit, Biro nije u stanju da udovolji traženju sreza, jer niko od nezaposlenih neće da ide u unutrašnjost. Takav se slučaj desio prije par dana. Zavodu za socijalno osiguranje u Kotor Varošu zatrebao je jedan službenik, obratili su se Biro-u za posredovanje rada u Banjoj Luci, a ovaj im nije mogao poslati službenika, jer niko nije htjeo da ide u Kotor Varoš, i pored toga što takvih službenika ima na evidenciji Biro-a prikladan broj kao privremeno nezaposlenih.

Pored ovoga ima još niz poteškoća na koje nailazi Biro za posredovanje rada u svome djelovanju.

G. V.

U toku su god. skupštine sindikalnih podružnica

U OBIMU PIPREMA ZA SKUPŠTINE ORGANIZOVANA JE RAZRADA NOVIH UREDBI

Prema zaključku Sreskog sindikalnog vijeća, a u vezi sa prethodnim Kongresom sindikata Bosne i Hercegovine — godišnje skupštine sindikalnih podružnica treba da se ove godine održe zaključno do 5 februara, skupštine mjesnih odbora do 15 februara ove godine. Dosada su održane svega dvije skupštine sindikalnih podružnica, dok će se u najvećem broju podružnica održati ovih dana. Da bi skupštine bile što bolje organizovane, Sresko sindikalno vijeće je izradilo plan ispomoci sindikalnim organizacijama u preduzećima u pogledu priprema za njihovo održavanje. U toku priprema za održavanje godišnjih skupština naročito je poklonjena pažnja proučavanju i razradi Uredbe o raspodjeli dobiti, kao i Uredbe o platama radnika i službenika u privrednim organizacijama koje sadrže odredbe o načinu izrade tarifnih pravilnika za 1955 godinu. Osim toga razrađuje se i novi Zakon o zdravstvenom osiguranju radnika i službenika, kako bi se radnici i službenici upoznali sa pravima i dužnostima koje su predviđene u njegovim odredbama. Pored ovih zadataka na svim pripremama konferencijama za održavanje godišnjih skupština razrađuje se i o zadržavanju Sreskog odbora Socijalističkog saveza i Sreskog sindikalnog vijeća o osnovnom obrazovanju radnika odnosno njihovom obuhvatanju u dvogodišnje radničke škole, zatim njihovom stručnom obrazovanju i drugim problemima, kao i o ne-

kim organizacionim pitanjima. U znatnom broju većih kolektiva izvršni odbori sindikalnih organizacija u sporazumu sa organima upravljanja, organizovali su šire objašnjavanje uredbi o novom platnom sistemu kao i detaljnije upoznavanje radnika i službenika sa tehnikom izrade tarifnih pravilnika i propisa u vezi s tim, a naročito članova komisija koje će raditi na njihovoj izradi.

Može se reći da se ove godine mnogo organizovanije i temeljitije prišlo pripremanju za održavanje godišnjih skupština sindikalnih organizacija, čemu je velikim dijelom doprinijelo i donošenje ovih dviju značajnih uredbi. S tim u vezi, u sindikalnim podružnicama naročita pažnja poklanja se sastavu budućih izvršnih odbora podružnica koje su novim propisima zakonski vezane za donošenje tarifnih pravilnika, a pored toga i odgovorne za što pravilnije nagrađivanje radnika. Na ovaj način sindikalne organizacije pravilno su shvatile da se njihova uloga ne ogleda samo u brizi za pravilno nagrađivanje u okviru kolektiva, odnosno da u tom pogledu iz prakse samo sa gledišta interesa kolektiva kao cjeline, već istovremeno komune da i federacije da se višek ruda raspodjeljuje u duhu politike društvenih planova formacije republike i komune. U okviru održavanja godišnjih skupština rješavaće se i neka organizaciona pitanja koja su dosada mješavala njihov rad. Naročito je to bio slučaj kod sindikata poljoprivrednih radnika u kome je dosada postojao velik broj sitnih i malih podružnica, pa čak i tako malih da one po Statutu nisu mogle da postoje. Takav je slučaj na primjer bio sa Sreskim zadrugnim savezom. Zbog toga se pristupilo spajanju nekih podružnica, a uskoro će SSV pristupiti i osnivanju mjesnog odbora sindikata poljoprivrednih radnika. U sindikalne podružnice poljoprivrednih radnika uključuje se svi radnici i službenici koji su dosada bili uključeni u podružnice drugih struka, a naročita pažnja posvetiće se u pogledu uključivanja u podružnice poljoprivrednih radnika koji nisu bili sindikalno organizovani, kao što je slučaj sa radnicima u pogonima zemljoradničkih zadruga. (6)

Budući Banjalučki srez

(Nastavak sa 1 strane)

dio sadašnje opštine Piskavica išao Omarskoj, čim bi otpala potreba za komunom u Ivanjskoj, a što bi još više otežalo pitanje formiranja opštine Banja Luka, jer bi joj se povećao broj stanovnika ili bi trebalo razmotriti pitanje stvaranja još jedne opštine u okviru predložene opštine Banja Luka.

To su neka od pitanja, koja su po mom mišljenju vrlo aktuelna u vezi sa formiranjem komuna na ovom području i treba ih najprije postaviti na diskusiju. Ona su u toliko hitnija, i traže diskusiju i blagovremeno riješenje, s obzirom

što mi u toku ove godine treba da sprovedemo sve tehničke pripreme, kako bi u idućoj godini mogli da pređemo na novi komunalni mehanizam naše uprave.

Potrebno je odmah formirati međusresku komisiju, koja bi sve ove probleme proučila potkropljujući ih sa raznim potrebnim dokumentacijama, kako bi mogla dati što realnije i bolje predloge, na osnovu kojih bi se mogli dati predlozi i Republičkoj komisiji, gdje sve i na koji način treba da se formiraju komune u budućem Banjalučkom srezu.

SRBAČ

Sadašnji administrativno-teritorijalni srez Srbač zahvata veliki dio Lijevča Polja i manji dio Bosanske Posavine i upravo poljo-

Velika akcija za uređenje mjesta Srbač

400.000 dinara dobrovoljnih priloga

Konferencija Osnovne organizacije Socijalističkog saveza u Srpcu, zakazana za 11. januar 1955. godine izazvala je među članstvom veliko interesovanje, jer su na dnevnom redu bila komunalna pitanja, tema za koju se članstvo ove organizacije najviše interesuje.

To je sasvim razumljivo ako se ima u vidu niz neriješenih komunalnih problema.

Upravo sve je u začetku. Poslije rata je Srbač počeo nicati »na goljoj ledini« kao administrativni centar novoformiranog sreza. Iz godine u godinu Srbač je izgrađivan i danas pretstavlja novo naselje, koje razumije se, nije ni moglo riješiti sve komunalne probleme. Podignuto je toliko stanbenih i upravnih zgrada, a nekoliko se i sada gradi, da se nekako stanbeno pitanje svelo na 20 neriješenih molbi za stanovanje, ali je zato svaki dan sve veća potreba. Pored toga problem je svijetlo (ave će se godine graditi dalekovi), bio je problem hotel, ali je i to riješeno, bio je problem bioskop, pa gimnazija i dom, ali je za tu svrhu u ovoj godini predviđeno 8 miliona za izgradnju gimnazije. Za zdravstvenu stanicu već je predviđeno 19 miliona u ovogodišnjem budžetu.

Sve se to nekako rješava, ali je ljudima u mjestu Srpcu najgore dojadila izrovana i blatnjava cesta. Svake godine ona se popravlja, »šodori«, ali bez generalne popravke, tu nema rješenja. Narodni odbor sreza nije u mogućnosti da za sada u tu svrhu odvoji sredstva i zato je Odbor Osnovne organizacije uzeo inicijativu po preporuci Sreskog odbora Socijalističkog saveza.

Pred punom salom članova predsjednik Osnovne organizacije — drug Jotić Gojko, podnio je izvještaj organizacije i dao prijedlog da se u cilju uređenja ceste i staza za pješake u mjestu Srpcu angažuje Osnovna organizacija Socijalističkog saveza na taj način, što će prikupiti dobrovoljne priloge i organizovati radne akcije za popravku.

Inicijativa je odmah prihvaćena. Jedan po jedan članovi Osnovne organizacije upisivali su novčane priloge.

»Ja dajem 2.000.-... ja dajem 3.000.-... ja dajem 10.000.-... ja dajem 11.000.- itd.

Ljudi su se natjecali ko će više doprinijeti u ovoj ljepoj akciji.

Na prijedlog Pavla Marina, sekretara komiteta SK izabran je odbor Osnovne organizacije za uređenje mjesta, u koji su ušli: Milivoj Čirić, Pavle Marin, Petar Sladić, Branko Majstorović, Mihajlo Lazić, Mile Glavaš, Pero Kovačević, Gojko Jotić, Sveto Davidović, Husnija Bilic i Stojan Radonjić.

Članovi odbora su se odmah prihvatili posla, razgovaraju sa svakim građaninom u Srpcu i upisuju dobrovoljne priloge koji će se uplaćivati u ratama. Do sada se postigli odlični rezultati. Već je upisano preko 400.000.- dinara dobrovoljnih priloga — većinom od službenika. Niko nije dao prilog ispod 1.000.- dinara.

Radne akcije će početi čim vrijeme bude povoljno, a dotle će se vršiti obimne pripreme.

Ova akcija će sigurno biti veliki uspjeh ove organizacije.

privreda pretstavlja osnovnu granu njegove privrede. Poljoprivreda učestvuje u ukupnom bruto produktu sreza sa 93%. Državni i zadružni sektor poljoprivrede obuhvata oko 40% od ukupne površine od čega se najveći dio odnosi na ratarske kulture i voćarstvo sa vinogradarstvom, kao osnovne grane poljoprivrede ovoga kraja. Komunikacione veze, iako su za ovo područje u osnovi slabe i nedovoljne pretstavljaju u osnovi jedan od više argumenata za spajanje, odnosno ulaznje u banjalučku zajednicu komuna, naročito kada je riječ o plasiranju poljoprivrednih proizvoda kao i snab devanje poljoprivrednog stanovništva industriskom robom.

Na jačanje ekonomske baze područja sadašnjeg srbačkog sreza čija je glavna grana privrede — poljoprivreda znatno će uticati pored ostalih faktora i ostvarenje već pripremljenog projekta za isušivanje nožičko-srbačke ravni koja zahvata oko 3000 dunuma oranice površine i koja je povremeno ugrožena od poplava Vrbasa i Save. Pored toga voćarstvo će u budućnosti pored razvijene ratarske proizvodnje pretstavljati znatno vrelo prihoda srbačke komunne. Predviđa se da će plantažni voćnjak od 119.000 komada voćnih stabala (najveći u našoj zemlji) za period manje od 20 godina estvariti prihode preko 6 milijardi dinara. To su ogromne plan taše državnog poljoprivrednog dobra »Motajica«, zasade šljivom, kruškom, jabukom, trešnjom i oraheom koje će uz potrebna ulaganja stvoriti uslove za snažan razvoj poljoprivrede u ovom kraju.

DVIJE VARIJANTE BUDUĆEG IZGLEDA KOMUNE

Iako ne postoje definitivni prijedlozi o izgledu budućih opština - komuna, niti je to pitanje dosada detaljno tretirano — srbački srez koji bi se nalazio u banjalučkoj zajednici komuna po jednoj varijanti dijelio bi se na nekoliko opština-komuna. To bi bile opštine Srbač. Sltneši, zatim Martinač (izuzev sela Papažani i Kriškovi, kao i opštine Bosanski Kobaš). Opština Lijevče-Razboj sa 11 sela i 7.748 stanovnika uključila bi se prema jednom prijedlogu u opštinu-komunu Topolu, ukoliko bi došlo do njenog formiranja, obzirom na ekonomske razloge koji upućuju na to. Ova teritorija, uzevši u obzir teritorijalna razgraničenja i komasaciju budućih opština-komuna imala bi oko 17.000 stanovnika. Argument koji opravdava ovu prvu varijantu je postojeća saobraćajnica prema Bosanskom Kobašu, kao centralna komunikacija između Srpca i Dervente.

Druga varijanta podjele Srbačkog sreza pretstavljala bi stvaranje opština komuna Srbač, Sltneši, Martinač (izuzev sela Kriškovi, Papažani i Šeškovi koji bi činili jednu komunu sa Laktašima, odnosno Hrvacanima), zatim opština Lijevče-Razboj sa selima Lilići, Razboj, Kladari, Glamočani, Bajinci, Gaj i Bardača. Sela Kukulje, Kosjerovo i Otoke uključila bi se u opštinu-komunu Laktaši, a Vrbica opštini-komuni Bosanska Gradiska. Sve ove opštine imale bi ukupno 21.000 stanovnika. Ova druga varijanta srbačke komunne zamišljena je ukoliko se ne predviđa stvaranje opštine Nova Topola u kojoj bi se u tom slučaju pripojilo 7 sela iz opštine Lijevče-Razboj.

Ako i bude nekih izmjena one neće biti velike, obzirom da je Srez sa svojim područjem dio jedinstvene ekonomske cjeline i da mnoštvo argumenata ide u prilog da srbačka komuna bude u banjalučkoj zajednici komuna. Dok se ne ispitaju mogućnosti i stanje na

terenu, odnosno dok se ne izrade potrebne ekonomske analize zasa-da je još prerano govoriti o nekim konkretnim i zvaničnim prijedlozima koliko bi opština imala srbačka komuna. To će biti predmet šire diskusije pretstavnik narodnih odbora sadašnjih opština i organizacija Socijalističkog saveza. (6)

Sastanak Udruženja poljoprivrednih inženjera i tehničara u Srpcu

Na konferenciji poljoprivrednih stručnjaka koji rade na području sreza Srbač, razmotreni su dosadašnji uspjesi u radu zimskih poljoprivrednih tečajeva kao i problemi oko sprovođenja u život zaključaka Narodnog odbora sreza o unapređenju poljoprivrede.

Na sastanku je konstatovano, da je u početku rada tečajeva vladao veliki interes za njih, ali da je on postepeno slabio. Zbog toga je broj polaznika sada skoro za pola manji obzirom da radi svega 10 tečajeva sa oko 200 polaznika. Uzroke ovom treba tražiti u neozbiljnom shvatanju jednog broja polaznika, nedovoljnoj brizi društvenih organizacija u nekim selima, a dijelom i u neuspjehu pojedinih predavača.

Polaznici tečajeva koji su se već ustalili, a oni pretstavljaju buduće jezgro naprednih poljoprivrednika u selima, pokazuju veliki interes za niz važnih pitanja. Tako na primjer, u Donjoj Lepenici, kao i u selu Srpcu i u Novoj Vesi, najveći interes polaznika postoji za vinogradarstvo i vinarstvo. Zbog toga je i podešeno tako da se polaznicima pruži što više osnovnih znanja iz ove grane. Takođe postoji veliko interesovanje i za voćarstvo, stočarstvo i za zaštitu bilja. Slušaoći tečaja u Novoj Vesi poslali su uzorke zemlje na analizu u Zemun, jer se spremaju da pristupe poboljšanju kvaliteta zemlje koja je u ovom selu inače slaba i iscrpljena. U Šeškovicima polaznici tečaja se naročito interesuju za stočarstvo, racionalno korištenje stajskog đubriva i umjetnog đubriva.

Iz izlaganja predavača je konstatovano, da je praktičnoj obuci slušalaca posvećena nedovoljna pažnja, pa je zaključeno da se u buduću pola vremena posveti praktičnoj obuci. Problem je i nedostatak očiglednih sredstava, naročito na tečajevima u Srpcu.

Do sada je na tečajevima održano prosječno po 40 časova nastave. Nastava će trajati do konca februara, a zatim će se tečajevi preko cijele godine prema sezoni poljoprivrednih radova povremeno sastajati na praktičnoj sezonskoj obuci kod pojedinih domaćinstava.

Razgovor o načinu sprovođenja zaključaka Narodnog odbora sreza o unapređenju poljoprivrede, pokazao je da neka pitanja nisu dovoljno proučavana i da imajući u vidu raspoloživa sredstva u budžetu za ovu godinu, treba pripremiti plan nabavke priplodnih grla i sklopiti ugovore sa poljoprivrednim domaćinstava za isporuku takvih grla. Stručnjaci su usvojili mišljenje da crna fajferica najbolje odgovara za uzgoj na području Srbačkog sreza tim prije što takav priplodni materijal može isporučivati poljoprivredno dobro »Motajica«. Za nekoliko naprednijih poljoprivrednih domaćinstava nabaviće se svinja berkšir, koja je kao visoko kvalitetna pogodna za izvoz. Pored toga zaključeno je da se živinarstvu, koje inače na ovom području pretstavlja značajan faktor u prihodima poljoprivrednih domaćinstava, već početkom proljeća pokloni potrebna pažnja. Zadruga u Povelici, Glamočanima, Razboju i Nožičkom podijeliće svojim zadržugarima 4000 komada jaja za nasad kokošiju od vrste Rod-ajland i Njuhemsir, kako bi se postigla čista proizvodnja, veća nosivost i kvalitetnija proizvodnja mesa.

U februaru će se na području sreza otvoriti živinarski tečajevi za žene u onim selima, koja imaju uslove za razvoj ove grane, a u nekim selima će se održati i svinjogojski tečajevi.

Viktorija Glavaš

U prijedlogu komisije Glavnog odbora Socijalističkog saveza radnog naroda Bosne i Hercegovine koji je dat na diskusiju Glavnom odboru Socijalističkog saveza prije nekoliko dana u Sarajevu i koji je već objavljen u dnevnoj štampi — Banjalučka zajednica komuna pretstavljala bi ekonomsku i geografsku cjelinu kojoj je centar plodno i bogato Lijevče polje.

U ovakvoj zajednici jedna od komuna biće i pretežni dio sadašnjeg srbačkog sreza. U ovom broju donosimo neke podatke o ekonomskom i privrednom razvitku ovog dijela buduće Banjalučke zajednice komuna.

STARAOCI POLAŽU RAČUN

U posljednje vrijeme, a naročito poslije ankete Saveza boraca o djeci palih boraca i ЖФТ која je завршена у сеп-

тембру 1954 године, у Српцу се развио жив рад старатељске службе.

Анкетом је установљено да на подручју среза има 27 дјеце палих бораца без оба родитеља и 182 дјеце палих бораца са једним родитељом. Поред тога написано је 36 дјеце жртава фашистичког терора без оба родитеља и 174 без једног родитеља.

На основу анкете утврђено је да треба 38 дјеце под старатељством, дорасле за запат укључити на занате, што је одмах учињено. Поред тога 21 дијете прерасло за основно школовање укључено је на теčajеве основног знања или су дата на индивидуалну обуку појединим учитељима, који ће их припремити за полагање основне школе.

Nародни одбор среза стипендира 100 дјеце под старатељством у разним школама (гимназијама, учитељским, техничким, средњо-економским, медицинским и др.). На факултетима и педагошким школама Народни одбор среза стипендира 11 студената.

Енергично се приступило полагању рачуна староца о бризи над дјецом, њиховим одгојем, здрављем и имовином. Тај рад је у току и до сада су положила рачун 104 староца.

Установљено је да до сада и није било темељитијег полагања рачуна староца, па се овом приликом претреса период од 1951 године. Више староца се истакло несесничном бригом о дјеци под старатељством.

Ђурађ Секић из села Кукуља који је примио дијете палог борца без икакве имовине, школује га у Учитељској школи у Бањој Луци, без икакве накнаде осим дјечје инвалиднице.

Стоја Бабић из Ситнеша сву примљену дјечју инвалидницу је уложила на дјечје штетне књижице.

Богдан Савић из Ст. Мартинца необично уредно води бригу о имовини дјете, чији је старалац иако им је мајка жива, али их је занемарила.

Међутим било је случајева да су неки староци несавјесно вршили своју дужност и слабо водили бригу о дјеци и њиховој имовини. Ради тога су против таквих староца поднијете тужбе Среском суду.

Против Остоје Алексића из Срђевића поднијета је тужба за учињену штету дјетету под старатељством у износу од 115.000 динара.

Поднијета је тужба и против Душана Вркића из Кукуља на 132.000 динара, против Жарка Ђежића из Ножићког, против Мине Војанић из Бос. Кобаши ради 40.000 динара итд.

Полагање рачуна староца је и даље у току. Запажено је неколико случајева да поједини родитељи, а нарочито неке мајке које су се преудале слабо или никако воде бригу о дјеци из првог брака и њихових интереса, дају их у пајам, не упућују их у школу и не воде бригу о чувању дјечје имовине. И такви родитељи ће бити позивани на одговорност и бити предати на суд.

Ових дана ће бити извршен систематски љекарски преглед дјеце палих бораца, како би им се омогућило евентуално потребно лијечење и на лето опоравак.

В. ГЛАВАШ

Сваки девети становник среза Србац је ученик

Сваке године по ослобођењу на подручју среза Србац нешто је изграђено. Свака година је у правцу изградње школа и других јавних објеката значила корак напријед тим прије што је послије рата на цијелом срезу остала неопштена само једна школа.

Припремајући се за организацију комуне, врше се свуда сумирања досадашњих резултата изградње. Данас на подручју среза Србац ради Нижа гимназија, 20 основних школа, 2 шесторазредне школе и једна осмољетка у изградњи, са укупно 76 одељења и 3.000 ученика. Само у 1954 години изграђене су 2 нове основне школе и то у Кукуљама и Влакницама. Извршена је адаптација школе у Шешковцима и подигнуте школе у Мартинцу, Лепенци и Срђевићима. На ове радове утрошено је 15 милиона динара. Поред тога у срезу раде 2 школе ученика у привреди.

На подручју среза ради 56 учитеља и наставника. Тај колектив просвјетних радника претставља значајну снагу у просвјетивању села овог среза. Па ипак много тога је на пољу просвјете неурађено. Тако на примјер не похађа школу 317 ученика, углавном женске дјете. Удаљеност, као разлог за непохађање школа, не може се узети у обзир, будући да је школска мрежа већ прилично развијена. Узрок углавном лежи у несхватању потребе за школовањем код једног дијела родитеља, нарочито кад се ради о женској дјечи.

Tačan je naslov „Na mala vrata“

NOVINSKO TRŽIŠTE PREPLAVLJENO JE NOVOM VRSTOM SUND-LITERATURE

U ukupnom tiražu od 2.240 primjeraka mjesečno banjalučki građani imaju prilike da »upoznaju« sve najintimnije podatke o velikim zvijezdama filma. Pod najsenzacionalnijim naslovima, ili strovano gotovo pornografskim slikama, nekontrolisano se servira pretežno mladim ljudima (jer su oni u najvećem broju potrošači ove vrste moderne sund literature) iž i filmska iluzija. To nije samo problem u našem gradu. Evo šta o ovome piše sarajevski list »1 dana«. Donosimo tekst objavljen u njegovom zadnjem broju jer se nadamo da će svojim brojeva raznoraznih filmskih reportera i vijesnika povući u javnu diskusiju naše prosvjetne, kulturne i javne radnike kojima svakako nije svejedno šta sve utiče na formiranje ličnosti mladog čovjeka čiji su oni vaspitači.

Mi volimo da kažemo: u tome i tome prestignut je predratni nivo. Mi volimo da izgovaramo teške riječi kada je u pitanju vaspitanje naše omladine.

Mi volimo da ustajemo protiv »sund« literature (kojoj ni svi današnji bojevi ne odbiše mnogo perja). Protiv rumbe i sambe. Malogradansko-šovinističkog »navijanja« u futbolu. Sladunjavih filmova. A ne govorimo o nečemu što takođe bude oči, jer je (nažalost) i u tome prestignut predratni nivo. O papirnim film-izdanjima koji su kućni domaći dodatak sladunjavosti, o onim šarenim revijama i novinama sa kojih se u svim mogućim pozama smješkaju i izazivaju zavodnice i zavodnici svjetskog ekrana. Za 15 ili 30 dinara, svejedno.

Ulazi se tu na »mala vrata«, a ipak frontalno, smišljeno i — računski. I dok su najstarija braćadanašnji »Film-stripa«, »Moda-filma«, »Filmskog vjesnika«, »Film skog svijeta«, »Novela filma«, i »Filmskog reportera« nastojali da na korektan način objavljuju materijale iz »sedme umjetnosti«, danas su to, blago rečeno (i skoro bez izuzetaka!) prava revolverskogolčava izdanja. Obilato je nadmašena i Mr Jam sa svojim »Nedjeljnim ilustracijama« i drugi predratni pokušaji da se na filmskim izdanjima zarade pare. Naši današnji bolje koriste tekovine napretka na »svom sektoru«.

Govorimo o liku naše omladine, a prodajemo joj, na njenom vlastitom jeziku »slager«, da je famozna Maerlin Monro odbila ponuđenih 25 hiljada dolara za reklamisanje proizvođa jedne američke tvornice rublja, jer — Merilin nikada ne nosi donje rublje!

Ima li tu nelogičnosti? Da ne postanemo i sami neukusni odbacivamo u nastavku bljutave »viješti« kao što je gornja, ne zaboravljajući da je ona servirana mladeži — najviše srednjoškolskoj. Da su ove »revije« i »časopisi«, pored ostalog puni golotinje — kao da se radi nje i izdaju.

Šta se tu sve ne može naći! Većina njihovih čitalaca su u »opasnim godinama« kada mašta radi grozničavo i odvodi od knjige, od roditelja i drugova. Kada izgleda da je Hollywood na dohvatu ruke.

Sve je tako jednostavno. Jer: »Ove fotografije pokazuju kozmetičke faze kroz koje je prošla nepoznata djevojka Norma Morison dok nije postala poznata Merlin Monro.

Teri Mor je posjetila neki noćni holivudski lokal u haljini koja je koštala preko 3000 dolara.

Budite pet minuta sa Dinom Lolobrididom.

Monita je djevojka koja je spasila Marlon Branda od psiholoških poteškoća. (»Taština ga je navela da prestane biti oprezan!«).

Čvrst, kratkih nogu i zdepastih ruku, Valas Biri bio je jedini glumac koji je svojom rugobom (podvukao Dž. H.) osvajao srca gledalaca.

Robert Mišel postaje sve popularniji poslije afere sa opojnim drogama u koju je bio upleten.

Merlin Monro udala se prvi put sa 15 godina za nekog mornara, a prije toga išla je od sirotišta do sirotišta. Imala je crnu, kovčavu kosu, 1946 je obojila i »izmijenila smiješak«.

Dina Lolobridida je »najveća među najmanjim« filmskim divama, jer je visoka 1,60. Sesil Obri 1,48 »plavkosa i tamnooka« Beti Devis 1,55, Mišel Morgan 1,58, Leslie Karon 1,52.

Montgomeri Klift nije ni umišljen ni neprijazan, ali želi svoj svakodnevni život sačuvati za se.

Elejn Stevjadt je počela kao biljeterka. Veliki uspjeh donijela su joj tek tri posljednje minute filma »Grad iluzija« u kojima Elejn stoji na stepenicama i nareduje Kirk Daglasu da se otrese Lane Turner i pojuri k njoj.

Ab Lein je u jednom hotelu u Nju Orleansu zatražila za doručak punu kupacu kadu vruće kave, jer svakodnevno kupanje u kavi odlično djeluje na njenu kožu — rekla je hotelijeru. Uprkos protesta 80 gostiju, glumica je dobila kavu, a gosti su ostali bez doručka.

Dina Segale želi nadmašiti Merlin Monro; ona je vjerovala da je na pravom putu kad je sklopila usko prijateljstvo pustolovnim princem Dadom Ruspoljem. U Firenci je princ javno ošamario jednog producenta.

Vi sve ovo niste znali? Niti znate šta o privatnom životu Klerk Gebla, ženiđbama Mikl Runija, »prijateljicama« Tajron Pauera, nastranostima Džems Mejsna, broju cipela Fernandela! Ne znate čak ni ime jednog od sinova Ester Vilijams ni nadimak konja Gari Kuperera. Ne pratite čak ni domaću rubriku »Iz albuma fotogeničnih

AKTIV NARODNE OMLADINE URIJE I JEŽEVICE MEĐU NAJBOĽIM U DUBIČKOM SREZU

Omladinski aktiv Urija i Ježevice u Bosanskoj Dubici sa pravom se smatra jednim od najboljih aktiva u Dubičkom srezu. Pored rada na ideološko-političkom vaspitanju svojih članova, aktiv je u prošloj godini postigao lijepu uspjeh u razvijanju kulturno-umjetničkog života među omladinom Dubičkog sreza. Uz pomoć Narodnog odbora Gradske opštine, članovi aktiva prošle godine posjetili su skoro sva sela u srezu i na mnogobrojnim priredbama istupili sa raznovrsnim kulturno-umjetničkim i sportskim programom. Kroz organizovanje čestih izleta, članovi ovog aktiva postigli su bolju saradnju sa aktivima Narodne omladine u selima pomažući im u radu na ostvarenju njihovih zadataka.

Naravno dobar uspjeh postigao je ovaj aktiv u pripremanju na prošlogodišnju omladinsku kulturno-umjetničku smotru u kojoj je sa najbolje pripremljenim tачkama zauzeo prvo mjesto.

P. STOJINIĆ

Poslije završene nastave na tečaju omladine iz Janja rado su pristale da se slikaju sa svojim nastavnicima.

lica. Jer vi ne kupujete filmsku štampu i mislite da se kultura iz ovoga područja stiče samo u zamačenim salama bioskopa. Kakva zabudala!

Tako misle mnogi naši učenici i učenice. I oduševljavaju se za šarena izdanja sa golotinjom i »kuriozitetima«. Treba samo mnogo novaca. A što poslije toga misli odlijeću sa matematike i prirodopisa — pa škola je ionako »veliki teret«.

Filmski radnici kažu: ne, ne pomažu nam svi ti »Filmovi«, već

Kulturno umjetničko društvo s pravom nosi naziv

„POLET“

Ova zima nije zatekla Dragočaj u »zimskom snu«. Na svim stranama živo se radi: u zgradi Osmogodišnje škole radi tečaj za zdravstveno prosvjećivanje seoske ženske omladine koji pohađaju dvadeset i sedam omladinki. Predavač je direktor škole učitelj Rade Marić koji se ozbiljno založio da se znanje stečeno na tečaju može praktično primijeniti. Veći dio predavanja već je preden tako da je otpočela i praktična obuka. Osim toga u školi radi i domaćički tečaj sa dvadeset i pet polaznica sa kojim radi učiteljica Zagorka Marić. Iako je još uvijek zimski raspust, tečajevi nisu prekidali rad. Učitelj i učiteljica Marić zaista su pokazali da su shvatili da škola nije samo ustanova koja će školovati djecu toga sela nego da ona predstavlja na svome terenu pravo žarište prosvjete.

I u Zadržnom domu je živo. Trideset mladih ljudi posjećuje tamo poljoprivredni tečaj na kojem su predavači stručnjaci iz Poljoprivrednog zavoda u Banjoj Luci. Naravno je živ interes ovih tečajaca za kalemljenje i obrezivanje voćaka jer je ovo voćarski ali u tom pravcu još nedovoljno razvijen kraj.

Dva poljoprivredna tečaja na opštinskom području Janj pohađa 150 polaznika

Na pet opština Jajačkog sreza radi 6 tečajeva za poljoprivredno obrazovanje, koje pohađa preko 150 polaznika. Pored ovih, tri tečaja su završila svoj desetodnevni rad i ispšte je položilo preko 100 polaznika.

Najbolji uspjeh postignut je na opštini Janj, gdje su dva tečaja završena, a treći sada radi. U Kre-

često skandalizuju i dovode ponekad u nezahvalan položaj. A u »Bosna filmu« leži gomila pisama onih koji u sebi vide — zaledene dive i junake ekrana, nude se i traže. Nazvana je malogradanskinom prošlogodišnja akcija u jednoj sarajevskoj ženskoj gimnaziji, kojom se zabranjivalo moljakanje fotografija iz Holivuda »sa autogramom«.

Žuti kiosci primaju hiljade primjeraka novog šarenog ruha razgoliceog »seksopla« i »glamora«, pakete čudnih pečurki za čije nicanje nije potrebna čak ni kiša. I kako pored njih izgledaju bijedno preživjeli nasljednici »Vještice« i »Gusara«!

Mi volimo — i da zaboravljamo!

Dž. H.

društvo, koje s pravom nosi svoje ime, sigurno uspješno riješiti.

Iako još električno osvjetljenje nije zasjalo u dragočajskim domovima svi su izgledi da će to ove godine seći uspjeti da riješi jer nalazi na veliko razumjevanje i podršku svoje zadruge i njenog predsjednika Milivoja Savića i drugih ljudi. Svakako da će elektrifikacija još više učiniti na kulturnom razvitku ovog naprednog sela.

G.

Još jedno gostovanje banjalučkog pozorišta u Prijedoru i Bosanskom Novom

U okviru svojih redovnih mjesečnih gostovanja u Prijedoru, Narodno pozorište iz Banje Luke prikazalo je 22 i 23 januara dramu »Ana Kristi« od O. Mila i domaću komediju »Andro Stitkeca« od nepoznatog dubrovačkog pisca.

Iste komade pozorište je prikazalo poslije gostovanja u Prijedoru i u Bos. Novom.

Dok se za gostovanje u Prijedoru ne bi moglo reći da je uspješno, jer je posjeta bila slaba, do-

tle su građani Bos. Novog u prepunoj sali na obje pretstave toplo pozdravili izvođače. Novljani su tom prilikom izrazili želju da ih banjalučko pozorište češće posjećuje i da svaki komad prikaže bar u dvije pretstave, jer bioskopska sala u kojoj pozorište daje svoje pretstave ne raspolaže sa dovoljnim brojem sjedišta. Objе pretstave u Prijedoru gledalo je svega 280 posjetilaca, dok je u Bos. Novom bilo prisutno preko 600 građana.

U Vrbanjcima je živ i plodan rad kulturno umjetničkog društva

Nema tome ni godinu dana od kako je u Vrbanjcima na Srezu kotovaroškom osnovano kulturno prosvjetno društvo »Jedinstvo«, a već sada se može govoriti o uspjesima koji su vrijedni pohvale.

U prvo vrijeme društvo nije imalo ni prostorija u koje bi članovi mogli navraćati. Zemljoradnička zadruga odvojila je zato potrebna novčana sredstva za uređenje sale, čitaonice, nabavku radio aparata i knjiga za biblioteku. Za uspehe koje su postigli u prošloj godini od Sreskog komiteta NO dobili su instrumente za tamburaški orkestar, koji je danas ujedno i najbolja sekcija u okviru društva.

Ovaj mali kolektiv je više puta gostovao i na području drugih opština. Do sada su bili u Šipragama, Maslovarama i Skender Vakufu. Ne bi smjeli zaboraviti Jefetu Pejovića, učitelja i Mehmeda Bajrovića, dvojicu najaktivnijih i za uspjeh kolektiva najzaslužnijih drugova.

M. ČIZMIĆ

БАЛЕТСКИ УМЈЕТНИЦИ ИЗ САРАЈЕВА ГОСТОВАЛИ СУ У БАЊОЈ ЛУЦИ

Љубитељи балета имали су ретко задовољство да у својој средини поздраве сарајевске мајсторе балета Франју Хорвата, Драгу Волдина, Хелену Хорват и Катарину Коцка који су у три наступа побрали аплауз бањалучке публике.

На програму су се налазиле варијације из „Охридске леген-

де“ Стевана Христића, „Ноктурно“ Фредерика Шопена, „Интермеццо“ Бориса Пападопула, Франческа да Риџони, П. И. Чајковскога и Шпански капричио од Н. Римског Корсакова.

Клавирску пратњу дао је сарајевски пијаниста Вранко Грковић.

Здравствене течајеве на Јајачком срезу пohaђа 980 полaзника

На подручју Среза јајаčkog са успјехом ради 28 течајева за здравствено образовање сеоске омладине у којима се наредних налазе имена за 980 омладинки. Нема ни једног општинског подручја на коме не ради бар један овакав течај. Ипак, у окупљању омладине највише успјеха су постигли другови са општине Винац који су успјели да окупе у здравственим течајевима 97% од свеукупног броја женске омладине на селу. Много не заостају ни села Лендичи, Буличи, Пшеник, Цвиловићи, Бабићи и Сокони.

У односу на прошлу годину међу женском омладином је знатно порастао интерес за рад здравствених течајева и предмете који се изућавају на њима. Знатну помоћ у раду ових течајева пружили су културни и јавни радници из града. Течајеве редовно обилази др. Константин Корџегин, а поред упутстава које даје руководиоцима течајева за бољи и ефикаснији рад, на сваком течају одржи и по једно од предавања која су предвиђена наставним планом и програмом.

М. ЈЕПТИЋ

Курсеви пољопривредног просвјетљивања у Банјалучком срезу окупљају све већи број пољопривредника

Спроводићи у живот закључке са недавно одржаног проширеног пленума Среског задружног савеза у Банјој Луци о организовању курсева пољопривредног просвјетљивања — у неколико села Банјалучког среза курсеви који су већ раније отпочели са радом, налазе се при завршетку. На курсу пољопривредног просвјетљивања у земљорадничкој задрузи у Брозаном Мајдану обухваћено је 35 полaзника, у Стратинској 40—50, а у земљорадничкој задрузи у Карановцу 30 полaзника. Поčetком фебруара завршиће са радом и курсеви при земљорадничкој задрузи Целинац на коме је обухваћено 60 полaзника, затим курсеви у Драгочају, Залуџанима, Кобатовцима и Трну са укупно 165 полaзника.

Основни задатак ових курсева је да се пољопривредни произвођачи упознају са основним гранама пољопривредне производње, а нарочито са оном граном која је специфична за одређени крај. Програм предавања обухваћује основна знанја из стојарства, ратарства, воћарства и виноградарства, затим заштиту стоке и биља, повртларство, пчеларство и пољопривредну економику. Поред општег знања који имају ови курсеви за пољопривредно просвјетљивање произвођача, они ће послужити и као основа за формирање друштava напредних пољопривредника по појединим гранама пољопривредне производње. Поред тога, ови курсеви који уствари представљају читав систем пољопривредног просвјетљивања, обнављаће се сваке године и континуирано изводити. Поčetком фебруара мрежа курсева пољопривредног просвјетљивања прошириће се и на остали дио среза и обухватиће земљорадничке задруге у Крупци на Врбасу, Чардачанима, Лакташима, Клашницама, Слатини, Иванској и Добрици. Полaзници курсева у Целинцу, Драгочају и Залуџанима показују велико интересовање за воћарство, а многе од слушаљака посебно су занимала питања из области кредитирања произвођача, набавка стоке и сјемenske робе, употреба вјештачког гнојива итд. (8)

АКТИВНОСТ ОРГАНИЗАЦИЈЕ НАРОДНЕ ОМЛАДИНЕ ОПШТИНЕ ЧЕЛИНАЦ

Када се ради са разумијевањем омладина не изостаје ни на којем пољу друштвене дјелатности

У току ове године осјећа се интензивнији рад Народне омладине. Овој активности претходило је заједнички састанак ОК Савеза комуниста, Народне омладине и секретара основних организација Савеза комуниста у новембру мјесецу прошле године. На том састанку анализирано је стање у омладинској организацији на општини и констатоване знатне слабости, а нарочито у окупљању омладине у организацију. Тада је постојало на општини свега 14 организација док их сада има 22, тако да на читавој општини у свим селима раде организације Народне омладине.

Организационо учвршћење и проширење постојећих организација, а и стварање нових организација било је различито јер се негде ишло на сеоске а негде на засеочке конференције, на које су позивани и старији. Засеочке конференције показале су се много практичније и уродиле су већим плодом него сеоске конференције како по масовности тако и по резултату. На засеочној конференцији колониста из Радовца у Челинцу сви родитељи сложили су се да треба да постоји омладинска организација. Међу првима уписале су се Адил Хото, Емира и Муневера Шехић и друге. Исти је случај био и у другим засеочким и од неактивне групе која је бројала 20 чланова у Челинцу сада има 109 активних омладинаца и омладинки тако да овај актив спада међу најбоље активне на општини. Слична је ситуација са окупљањем муслиманске омладине у Врбању гдје се око 50 омладинки и омладинаца учлавило у организацију и активно раде у Културно просвјетном друштву „Данко Митров“ и у споретском друштву „Јединство“.

У осталим селима гдје су поново формиране омладинске организације види се велика жеља омладине за радом, а то су показали и први резултати у основној организацији НО Јунге Марковац, гдје сада има активних 45 чланова. У Опсјечком, Грабовцу и доњем дијелу Горњег Челинца као и Понира омладинци су се жалили да их нико позивао и окупљао. У Доњој Шибеговини око десетак омладинаца претплатило се на лист „Млади Крајишњак“, док се у Доњем Челинцу продаје 50 примјерака.

На овој општини у току 1954 године изграђене су 2 дворазредне школе у селима Пониру и Опсјечко и једна једноразредна школа у Црном Врху, а школа дворазредна у Доњој Јошавки стављена је под кров. Ни на овим акцијама није изостао рад омладине међу којима се истакла нарочито омладинска организација Црног Врха и Доње Јошавке. На школи у Доњој Јошавки дневно је радило некада и по 30 омладинаца и омладинки и то добровољно и уз овакво њихово залагање школа је покривена у рекордном времену.

На терену општине ради и Народни универзитет на коме је досада одржано 39 предавања са 4.672 посјетиоца од којих су већина омладинци.

Ради и 8 здравствено-просвјетних течајева са 216 омладинки полaзница. Два течаја, у Челинцу Доњем и Пониру, истовремено су и анафалетски тако да се омладинке уче читати и писати.

Поред ових течајева почео је са радом прије неколико дана и пољопривредни курс у Челинцу који похађају 74 полaзника. На овоме курсу су већином омладинци међу којима је најмлађи Хилмија Незиревић, Тихомир Драгојевић из Горњег Челинца је са приличне удаљености окупио 12 омладинаца да долазе редовно на курс. Курсе похађа и једна омладинка Јелена Црнић из Опсјечког. Код овога курса је интересантно да сви омладинци редовно долазе, а ри-

једак је случај да који омладинци закасни. Исто тако курс плетења у Слатини похађају три омладинке.

Поред курсева и течајева који се одржавају на овој општини, врше се припреме за одржавање домаћинског кројачког течаја у Челинцу који ће стручно потпомогати женска занатска школа из Бање Луке, а поред жена домаћица које су се уписале на овај течај уписало се и десет омладинки.

На терену општине постоје и раде четири културно просвјетна друштва међу којима су најбољи рад показали друштва „Милош Дујић“ у Челинцу и „Данко Митров“ из Врбање. Ова друштва окупила су велики број омладине међу којима се истичу Емира и Муневера Шехић, Бакива Пабановић, Нала Остојић, Јана и Роса Цвијановић, Славко и Тихомир Пејаковић, Борбо и Вранко Самарџић, а од старијих Рифат Хота и Ибро Васић и други.

Омладина је такође учествовала у градњи споменика Народном хероју Милошу Дујићу. И овдје је омладина дала свој прилог.

М. ЗЕЦ

Споменик Народном хероју Милошу Дујићу

Отворена је школа у Доњим Агићима на срезу Босансконовском

У селу Доњим Агићима, Срез босансконовски, 16 јануара отворена је основна школа уз присуство већег броја народа из околних села, претставника Народне власти и друштвених организација.

За изградњу ове школе Народни одбор среза издвојио је из својих средстава милион динара.

Сви остали радови (копање камена, пијеска, превоз потребног грађевинског материјала на градилишта), обављени су на добровољној основи у више акција. У прошлој години је у сусједном засеочку Челопоку такође изграђена школска зграда. Сада ове двије школе похађа 180 ученика.

М. СТУДЕН

Nedavno је из штампе изишла knjiga „Bosanske narodne pjesme“ od banjalučkog kompozitora i melografa Vlade Miloševića. Već sada profesor Milošević има у приpremi око stotinu narodnih melodija на чијој обради ради веће време. Professor Milošević većину melodija prikuplja uz pomoć magnetofona.

У издању младих pjesnika изашла је из штампе збирка прича и pjesama

СВИТАЊЕ

Ђорђе Поповића и Војислава Вујаковића.

Ускоро излази и збирка pjesama ВЕСЕ РАДУМИЛА.

Pravni savjeti

PRAVO NA Dječji DODATAK NAKON ODVAJANJA IZ ZAJEDNIČKOG KUĆANSTVA RODITELJA — PORESKIH OBVEZNIKA

Pitanje:

Nemam pravo na dječji dodatak jer sam do septembra mjeseca 1954 godine živio u kući sa svojim ocem koji ima poresko zaduženje iznad maksimuma. — U septembru 1954 godine premješten sam u drugo mjesto službovanja — 30 km. daleko od svoga oca na području istog sreza i tamo sam preselio svoju užu porodicu. Da li imam pravo na dječji dodatak i od kada?

Kolundija Boško, službenik pošte Bos. Novi

Odgovor:

Ukoliko je samo Vaš otac vlasnik odnosno porezni obveznik imanja i ukoliko ne živite u zajedničkom kućanstvu sa ocem, a nemate svog vlastitog imanja koje je zaduženo porezom sa 380 dinara godišnje po članu domaćinstva, tada stičete pravo na dječji dodatak. To pravo imate 3 mjeseca unazad od dana podnošenja zahtjeva ne računajući onaj mjesec u kom ste zahtjev stavili.

Zdravstvena zaštita đaka i studenata po novim propisima

Pitanje:

Da li svi đaci bez obzira na vrstu bolesti i imovno stanje imaju pravo na besplatan pregled i liječenje, a posebno na vađenje i liječenje zuba?

Ko je dužan da izdaje bolesničke liste za đake?

Grupā đaka iz Bos. Novog

Odgovor:

Pregledi i liječenje đaka riješeno je na sljedeći način:

1) Đaci i studenti - djeca radnika i službenika i ostalih osiguranika navedenih u čl. 12 Zakona o zdravstvenom osiguranju radnika i službenika imaju pravo na besplatan pregled, liječenje i vađenje zuba bez obzira na imovno stanje. To pravo imaju do završetka redovnog školovanja a najkasnije do navršene 25-te godine života, na teret Zavoda za soc. osiguranje.

Ovakvim đacima i studentima bolesničke liste izdaju ustanove odnosno preduzeća u kojima su nosioci prava - osiguranici uposljeni.

2) Đaci i studenti koji nisu osigurani po Zakonu o zdravstvenom osiguranju radnika i službenika imaju pravo na besplatan pregled u svim školskim poliklinikama, koje posluju kao budžetske ustanove.

U ostalim zdravstvenim ustanovama pravo na besplatno liječenje imaju:

a) đaci i studenti koji boluju od tzv. socijalnih bolesti navedenih u čl. 6 Uredbe o obračunavanju i naplati troškova u državnim zdravstvenim ustanovama,

b) đaci i studenti bez obzira na vrstu bolesti koji imaju besplatno uzdržavanje u internatu ili primaju stipendiju.

3) Ostali đaci i studenti koji nisu navedeni u tački 1 i 2 plaćaju u svim zdravstvenim ustanovama, osim onih koje posluju kao budžetske ustanove, polovinu naknade za izvršene zdravstvene usluge.

Bolesničke liste pod 1 i 2 ne izdaju se već đaci svojstvo đaka odnosno studenta dokazuju đacom legitimacijom i ostalim dokazima koje im daje pravo na liječenje besplatno ili uz naknadu.

Osnovano društvo naprednih stočara u Ključu

Ovih dana u Ključu održana je osnivačka skupština naprednih stočara sa ključkog sreza i osnovano je društvo naprednih stočara. Na skupštini su bili zastupljeni najbolji uzgajatelji stoke skoro iz svih sela sreza.

Na skupštini je istaknuta nužnost postojanja ovog društva koje će imati zadatak da svojim djelovanjem i radom doprinese razvitku i unapređenju stočarstva na ovom srezu koji je pretežno stočarski. Jedan od glavnih zadataka društva biće borba protiv stočnih zaraznih bolesti koje su na ovom srezu dosta proširene i nanose velike štete stočarstvu.

Skupština je pored ostalog izabrala upravni i nadzorni odbor društva, donijela pravila i program za buduću rad. Ziva diskusija je vodena po pojedinim odredbama pravila koja regulišu ko sve može biti član društva, način učlanjenja i kakva prava treba da imaju članovi društva, tako da je na kraju odlučeno da članom društva može biti i ko nema grlo rasne ili ukrštene plotkinje, ako želi da radi na unapređenju stočarstva. Osim toga odlučeno je da učlanjenje bude pojedinačno, a ne po domaćinstvu kako je to u nacrtu pravila bilo predviđeno.

U pripremi za održavanje osnivačke skupštine stočara i u cilju unapređenja stočarstva, nedavno je u Ključu održana Sreska stočarska izložba na kojoj je najboljim uzgajivačima stoke dodijeljena nagrada u iznosu od oko 300.000 dinara i najboljim stočarima dodijeljene diplome naprednih stočara.

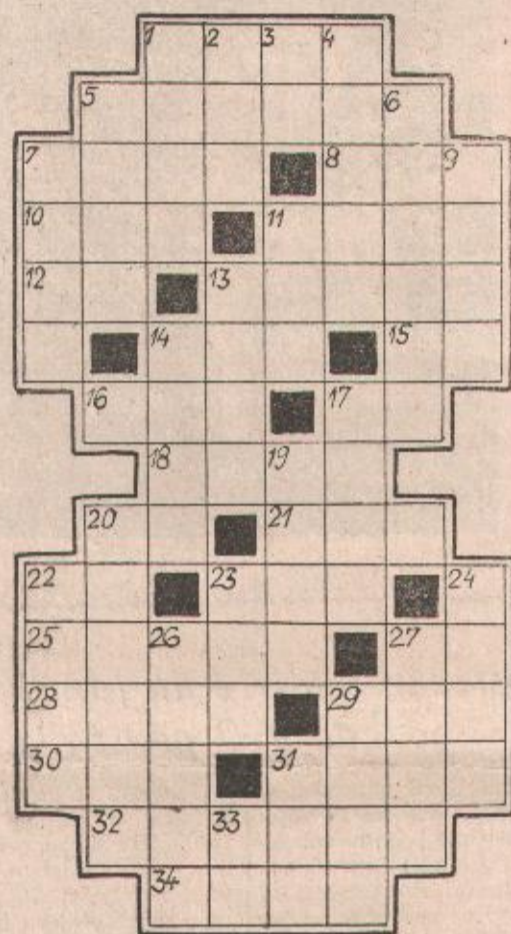
Osim toga, organizovani su 15-to dnevni seminari sa stočarima po opštinama, tako da su ovi seminari održani u Sitnici, Ribniku i Sanici, dok će ovih dana otpočeti seminari u Velagici.

Pero Ristić

Vodoravno: 1. Jedno godišnje doba, 5. Jedan sportist (množina), 7. Krš, karst, 8. Druga, ostala, 10. Biječna životinja, 11. Mator, 12. Simbol srebra, 13. Str. ž. ime, 14. Lična zamjenica, 15. Američka kratica za »sve u redu«, 16. Naše ostrvo (kraj Oliba), 17. Dva slova, 18. Mlado jedne domaće životinje, 20. Nota, 21. Ime naše glumice Rine, 22. Kratica za »slika«, 23. Vulkan na ostrvu Mindanao, 25. Staza za uzletanje aviona, 27. Francuski novac, 28. Ime prve filmske glumice svjetskog glasa (Nilzen), 29. Desna pritoka Drine, 30. Trocifreni broj, 31. Veliko područje između Velebita, Kapele i Plješevice, 32. Rad, djelovanje, 34. Karika.

Uspravno: 1. Vazduh, 2. Grčko slovo, 3. Uzvik nestrpljenja, 4. Govoriti razvlačeći riječi, 5. Otisak kretanja, 6. Svadralica, prkosnik, 7. Industrijsko mjesto u Sloveniji, 9. Mjera za papir, 11. Snovi, 13. Stari Sloveni, 14. Kožna bolest, egzantem (množ.), 17. Jedno godišnje doba, 19. Vrsta mekog drveta, 20. Gujavica, 22. Spasenje, 23. Otac (slovenački), 24. Zbir, 26. Marva, 27. Talijanski film. režiser - neorealista (Vitorio De), 29. Lisica, 31. Biljno potkožno vlakno, 32. Dva, suglasnika.

UKRŠTENE RIJEČI

Zlatko MILANOVIĆ

UDRUŽENJU RIBOLOVACA BANJA LUKA

potrebna su dva čuvara ribolova na rijeci Vrbasu. Reflektanti neka se jave u kancelariji društva M. Tita broj 87 gdje će dobiti ostala obavještenja

2-2

5-6

OGLAS

Veći dvosobni stan sa svim nus-prostorijama osim banje, mijenjam za manji dvosobni stan.

Upitati u štampariji »Glas« Banja Luka.

ISPRAVKA

U pretprošlom broju našeg lista u napisu »Poljoprivreda — glavna grana privrede na Srezu kotorvaroškom«, potkrale su se dvije greške. Na jednom mjestu stoji da se od jedne ovce dobije 6-7 kilograma vune i 2 kilograma sira, a treba: 2 kilograma vune i 6-7 kilograma sira.

Molimo čitaoce da ovu ispravku uvažavaju.

REDAKCIJA

NARODNI ODBOR GRADA BANJE LUKE

RASPISUJE KONKURS

za popunjavanje odjelenja dječijih ugovateljica i odjelenja bolničara pri Srednjoj medicinskoj školi u Banjoj Luci

Uslovi: Mala matura i 18 godina starosti

Primljeni kandidati odmah stupaju u radni odnos sa pojedinim zdravstvenim ustanovama u gradu Banjoj Luci uz redovne mjesečne primadležnosti i pored dopodnevno rada i prakse obavezno poslije podne uče dvogodišnju školu.

Molbe sa dokumentima primaju se najkasnije do 15 februara ove g.

Savjet za narodno zdravlje i soc. pol. NOG-a B. Luka

PREDUZEĆE SIROVINA BANJA LUKA

Ovome preduzeću potrebne su poslovne prostorije za smještaj svoje direkcije. Prostorije sa 3, 4 ili 5 soba. Imaoci neka se obrate lično ili na telefon 512.

U obzir dolaze prostorije na području grada Banje Luke.

Sport

Nezainteresovanost ili nerazumijevanje

Uprava DTV Partizan u Banjoj Luci namjeravala je da održi sastanak u utorak 25. januara sa svim predsjednicima sindikalnih podružnica i predstavnicima aktiva NO sa područja grada Banje Luke po pitanju uključivanja članova radnih kolektiva u sportske organizacije, zaštim po pitanju osnivanja sportskih jedinica i pružanja pomoći u stručnom kadru, itd.

Međutim na ovaj koristan i toliko potreban sastanak došlo je samo 5 (!?) predstavnika. I razumljivo sastanak nije održan zbog ova-

ko malog broja prisutnih. Omladinski aktivni i sindikalne podružnice kao da nisu shvatile značaj i potrebu uključivanja radničke omladine u sportske organizacije.

Sindikalne podružnice preduzeća »Rudi Čajavec«, Tvornice obuće i »Vitaminska«, aktiv NO IV kvarta i Garnizon JNA poslali su svoje predstavnike.

Što je sa ostalim? Da li je to odraz nezainteresovanosti ili nerazumijevanja za ovaj važan zahvat?

По трећи пут

Средином 1949. године рукомет је почео да осваја бањалучку омладину и руководиоци Жељезничара (сада Раднички) прихватили су ову »нерентабилну« спортску игру и основан је рукометни клуб Жељезничар. Одмах по оснивању свога клуба рукометашки су почели да постижу и прве успјехе. Мушка екипа је освојила друго мјесто у Босни и Херцеговини, а женска екипа постала је првак Републике. Међутим, не много иза тих првих успјеха интерес за рукомет је нагло почео да јењава и некада један од најбољих клубова у Републици формално је престао да постоји. Руководиоци Борца су прихватили рукометаше под своје окриље. Рукометашки су се надали да ће сада имати још боље услове за рад и да ће коначно показати шта могу. На прошлогодњем првенству у Креки иако без неких нарочитих припрема потпуно су заслужено освојили назив најбоље рукометне momчadi у БиХ-и. Но, као да је постало традиционално за рукоме-

таше да последице већих успјеха долази до приличне незаинтересованости за рукомет и још нешто - мјењање друштва. Из управе БСК-а сазнао смо да ово друштво намјерава да у своје редове прими рукометаше Борца, јер наводно да ће у БСК-у имати повољније услове за рад него што их сада имају у Борцу. Видјесмо!

УЗГРЕД ЗАБИЉЕЖЕНО...

ПЛИВАЧКИ БАЗЕН

Прије краћег времена један неуморни спортски радник у разговору изложио нам је могућност изградње затвореног пливачког базена. Говорио је: »Не треба се толико борити за изградњу отвореног базена — који је без сумње потребан и који би донио много користи, колико треба настојати да се изгради затворени пливачки базен, јер наш град посједује идеалне услове за његово подизање и његова изградња је могућа — изводљива. Топли извори у Шекељу и близина Врбаса стварају јединствену прилику у земљи за подизање затвореног базена. Изградња овог базена била би од оне користи... Сам базен би се брзо »исплатио«, поред тога његово одржавање — нарочито загријавање не би изискивало велике издатке, а што је случај са другим базенима у земљи. Да су нам само средства...«

ПОЈАЧАНЈЕ

Banjalučkom Borcu prije kraćeg vremena pristupio je vratar drvarskog Borca Mišković, koji se u jesenjem dijelu prvenstva POTSAVEZA pokazao kao veoma dobar i siguran čuvar mreže bivše svoje ekipe, te je u proteklom dijelu prvenstva bio i najbolji vratar na teritoriji banjalučkog POTSAVEZA.

Polovinom aprila Mišković stiče pravo nastupanja na prvenstvenim utakmicama i mnogi vjeruju da Mišković znači za Borac osjetno pojačanje. Mišković je ostao Banjalučaninima u sjećanju poslije igara drvarskog Borca protiv BSK-a, kada se, naročito u drugom susretu istakao veoma dobrim i hladnokrvnim intervencijama, čak i pri branjenju jedanaesteraca.

I pored Kekerovića, Štrausa, Cindrića, Hrkača, Saračevića, Đurića i Špoljarića (koji je takođe pristupio Borcu) Mišković će, vjerujemo ipak biti čuvar br. 1 mreže banjalučkog Borca.

U revanš susretu neriješeno

Nedavno pretrpljena katastrofa banjalučkih plavih u Bos. Gradšci »odbila« je mnoge koji su namjeravali da nedeljno poslije podne provedu na stadionu Borca. Oko 400 gledalaca prisustvovalo je prijateljskom nogometnom susretu BSK — Kozara koji se završio neriješeno sa rezultatom 1:1.

U ovom susretu — koji je održan na zamrznutom terenu — što je otežavalo kontrolu lopte, Kozara je bila bolja ekipa u prvom poluvremenu, dok je drugo poluvrijeme proteklo u nađmoćnosti BSK-a. Ovaj susret je pokazao da se postavljanje Kasumovića (K) na

HADŽIALAGIĆ (Kozara)

СТОНИ ТЕНИС

За јачу активност

Послије стонотениског првенства синдикалних подружница за наслов најбоље градске екипе — које је одржано прошле јесени, било је говора да ће се још ове зиме организовати ново стонотениско првенство синдикалних екипа по бод систему, јер прошло првенство није остварило — због играња по куп систему, сталну активност стонотенисера — чланова синдиката, а што је у ствари и циљ радничких спортских натјечања. Обзиром да још није отпочело пово стонотениско првенство синдикалних екипа по бод систему, било би корисно да оно што скорије отпочне, како би се могло завршити до проље-

ћа. Поред тога потребно би било упоредо одржати и појединачно првенство чланова синдиката у стонотенису.

Након ових стонотениских натјечања добро би било организовати и екипно првенство града у стонотенису у којем би учествовале по три најбоље пласиране екипе са средњошколског односно синдикалног првенства, и ово првенство би уствари представљало екипно првенство града, које још никако није одржано у Бањој Луци.

Ова натјечања су један од већих добрих путева за оживљавање стонотениске активности у граду. Недостаје само организатор! Ко ће то бити: Партизан, ССВ-е, ГК НО-е или неко други?

lijevo krilo nije pokazalo uspješnim i opravdanim. Nasuprot njemu Šešivarević (BSK) kada je prešao u centar pokazao se daleko korisnijim.

Najbolji pojedinci u ovom susretu bili su: Hadžialagić i Teljigović (Kozara), a Radaković i mlađi Eminović »Đuka« na vratima — kome je ovo bio u stvari prvi nastup za prvu ekipu BSK-a.

Mislimo da rukovodstvo BSK-a ne bi trebalo drugi put postavljati u ekipu one igračke koji su dobar dio noći prije utakmice proveli u pijančenju. Interesi kluba ne bi u ovom slučaju trebali odigrati odlučujuću ulogu. Nedostatak igrača ne bi trebao biti opravdanje. Konačno, trebalo se osloniti bar na juniore, koji bi sa mnogo volje i elana nastojali da zamijene prvotimce. BSK ima mladih igrača i BSK se nekada oslanjao baš na mlade i smjelo ih uvodio u tim. Izgleda nam kao da se na ovo zaboravlja. Sadašnja loša praksa ne bi trebala postati pravilo. Mladim treba poklanjati daleko više pažnje.

СЕМИНАР ИЗВИЂАЧА И ПЛАНИНКИ

У сриједу 26. јануара ов. год. чланови Извиђача и планинки — полазници семинара за руковођење водовима и Прве звјезде, отпутовали су на обронке Козаре у Пискавицу, гдје ће провести три дана да би присуствовали практичном дијелу семинара.

На овом семинару полазници — којих има 46, поред осталих предмета, слушају: топографију, пионирство, извиђаштво, указивање прве помоћи, водни систем итд. Предавачи на семинару су другови: Др. Поповић и инж. Јанковић, поред чланова штаба и старјешинства.

У случају повољних сњежних прилика полазници семинара планираће и једнодневни смучарски излет. За овај излет користиле се опрема постојећих сеоских смучарских центара.

Идеја је заиста оригинална и изводљива. Вјерујемо у њено остварење, али када ће бити? Сада (у зими) само маштамо о тој

пливачкој идили, која је изводљива — остварљива, само не знамо да ли и преурањена и колико?

VIJESTI IZ IZVIDAČKE ORGANIZACIJE

Ove godine predviđen bogat i raznovrstan rad

Starješinstvo odreda održalo je prošle nedelje sastanak na kome je donijelo odluku da u čast desetogodišnjice oslobođenja grada Banje Luke, a u vremenu od 20 do 23 aprila 1955. godine održi u Banjoj Luci I smotru odreda. Na ovoj smotri učestvovaće 100 — 150 članova izviđačkih organizacija iz 18 mjesta Bosne i Hercegovine, predstavnik odreda iz svih glavnih gradova naše zemlje. Logor će biti smješten u samom gradu. Program smotre će biti ispunjen, osim redovnog logorskog života i izviđačkim takmičenjima, logorskom vatrom, sportskim nastupima, defileom svih učesnika smotre, a na dan oslobođenja grada odred će izvesti izviđačko veče na kome će učestvovati sve sekcije odreda.

Starješinstvo odreda odlučilo je da 13 februara 1955. godine održi u Banjoj Luci savjetovanje sa starješinama i načelnicima odreda iz Prijedora, Bos. Novog. Bihaća, Sanskog Mosta i Kotor Varoši. Na ovom savjetovanju pretrčeće se problemi u vezi sa pripremanjem za logorovanje u 1955. godini, pitanje učešća ovih odreda na I smotri u Banjoj Luci kao i ostali problemi iz rada izviđačkih organizacija u Bosanskoj Krajini.

U odredu izviđача uveliko se vrše pripreme za ovogodišnje ljetno logorovanje koje treba da se održi u julu i augustu mjesecu. Izbor mjesta za logorovanje je već izvršen. Logor će biti podignut u Kaštelu na moru a drugi u šumi kod Kulen Vakufa. Svi učesnici logora boraviće po petnaest dana na moru i isto toliko u šumi.

Kako bi se članovima olakšala uplata ona se vrši u mjesečnim ratama. Prve prijave će biti primljene odmah poslije 1 februara. Cijena za boravak u logoru sa ostalim troškovima iznosiće oko 4000 dinara.

Među članstvom organizacije vlada interesovanje za objavljeni natječaj za izradu književnog rada u obliku priče ili pjesme. Tema za učešće na konkursu je slobodna s tim da obrađuje neki doživljaj iz života i rada organizacije. Najbolji radovi biće nagrađeni i u tu svrhu predviđeno je 9 nagrada. Rok za predaju radova je 28 februar. Svi nagrađeni radovi biće objavljeni u posebnoj knjizi, koju će organizacija izdati u aprilu mjesecu povodom desetogodišnjice oslobođenja grada, a materijal u knjizi obu-

hvatice život organizacije od osnivanja do danas. Knjiga će osim članaka imati niz fotografija i crteža i biće ukusno opremljena.

U vremenu od 19 do 29 o. m. u prostorijama odreda održava se zimski tečaj za vodnike koji će pripremiti učesnike za priznavanje I zvijezde. Tečaj pohađa oko 40 izviđача koji su u školi na I polugodištu postigli zadovoljavajući uspjeh.

Osim teoretskog rada koji će se odvijati u Banjoj Luci, grupa će pri kraju tečaja provesti nekoliko dana na praktičnom radu na području Narodnog odbora opštine Ivanjska, izvodeći izviđačku obuku, a ujedno baviće se smučarstvom uz pomoć u rekvizitima smučarske družine Ivanjska.

S. M.

Sa jednog izleta

BEOGRADSKI BSK u Banjoj Luci

Trener banjalučkog BSK-a Čubrilović — koji je nedavno bogatio u Beogradu, ugovorilo je gostovanje beogradskih nogometaša u Banjoj Luci. Beogradski BSK gostovaće 5 i 6 februara gdje će odigrati dvije prijateljske nogometne utakmice.

Beogradski »plavi« ovog puta biće gosti domaćeg BSK-a — čiji će igrači predstavljati glavne protivnike svojim beogradskim istomenjacima na njihovom prvom ovogodišnjem gostovanju u Banjoj Luci.

Ovi susreti biće, vjerujemo, interesantni i oni će mnoge ljubitelje nogometa privući na stadion Borca.

Кратке вијести

У суботу 29. јануара одлазе на годишњу скупштину Савеза ногометних судија БиХ другови: Видаковић, Куленовић, Довган, Воденик (сви Вања Лука), Ибрахимбековић Ђамил (Љубија) и Филиповић (Кључ), који ће као претставници судијске организације Вањалучког потсавеза присуствовати скупштини.

Годишња скупштина спортског друштва БСК-а која је била најављена за прошлу недељу, одржаће се 30. јануара у просторијама ССРН II квarta (бивше Касино) са почетком у 9 часова.

У уторак 25. јануара ов. год. бањалучки Борца отпочео је са припремама за прољетни дио првенства БиХ-е.

Već desetak dana u Gradskoj čitaonici vrši se upis novih članova. Učenici osnovnih i srednjih škola, studenti, radnici i službenici svakodnevno ispunjavaju prostorije i onako male čitaonice. Do sada je upisano 900 članova. Upis se nastavlja i u kratkom vremenu taj će broj biti znatno veći.

ДОПИСИ ЧИТАЛАЦА

На тему „КАРТУ ВИШЕ“

Недавно сам боравио у Бањој Луци и поред низа лијепих утисака које сам добио из овог града на мене је франпантно дјеловала равнодушност неких грађана који гледају на оне што стоје по угловима улица и нуде „карту више“. Док сам чекао у реду на билетарници пред биоскопом „Палас“ примјетио сам једног омладинца који је стајао изван реда и са једног бурета упорно се трудио да онима који чекају карте добади што више погрдних и баналних израза. После је долазак благајника овај „мајетор“ је извадио новац и подијелио га својим пријатељима у реду напомињући узгред да му узму што више карата.

Већи дио грађана је изашао у сусрет овом препродаваоцу карата који је те исте карте након

један сат продавао по два пута вишој цијени од оне коју је платио. Истина, ово су усамљени примјери. Они се појављују у изузетним случајевима, обично када се ради о премијерама бољих, а нарочито „вестерн“ филмова. Тада их можете видјети пред сваки биоскоп. Оближеку гледаоце и упорно нуде „карту ви-

ше“. И када се неком деси да је на пролазу, као што је то био случај са мном, онда човек мора доћи у искушење да ли да купи карту или да оде из града а да не гледа лијеп филм с претпоставком да га неће моћи гледати.

Владислав БЛАГОЈЕВИЋ
Ќључ

ОПЕТ О ОПРАВЦИ ГРАДСКИХ УЛИЦА

Прије извесног времена у Литица улици навијен је материјал који је био намињен поправку улице. На више мјеста, дуз цијеле улице поразмјештен је шљунак у купама које су дјела временом испретурала и развукла по цијелој дужини цeste. Услијед тога, а дјеломично

ради руинаности саме цeste, створене су на овом терену bare и колотеџине које спречавају приступ кућама.

Ништа боље стање није ни у улици званој Трле. Овдје је вода разровала цесту и направила рупџаге. Уколико неко од становника ове улице набави нешто у граду присиљен је то истоварити на почетку улице и на себи пренијети до стана. На једном мостићу преко кога свакодневне прелазе многи грађани налази се и мноштво рупа које представљају идеалну могућност за ломљење ногу. Сва је срећа што до данас нико није настрадао. Ал, питам се: хоће ли тако бити и у овој години?

Мехмедалија BRKIC

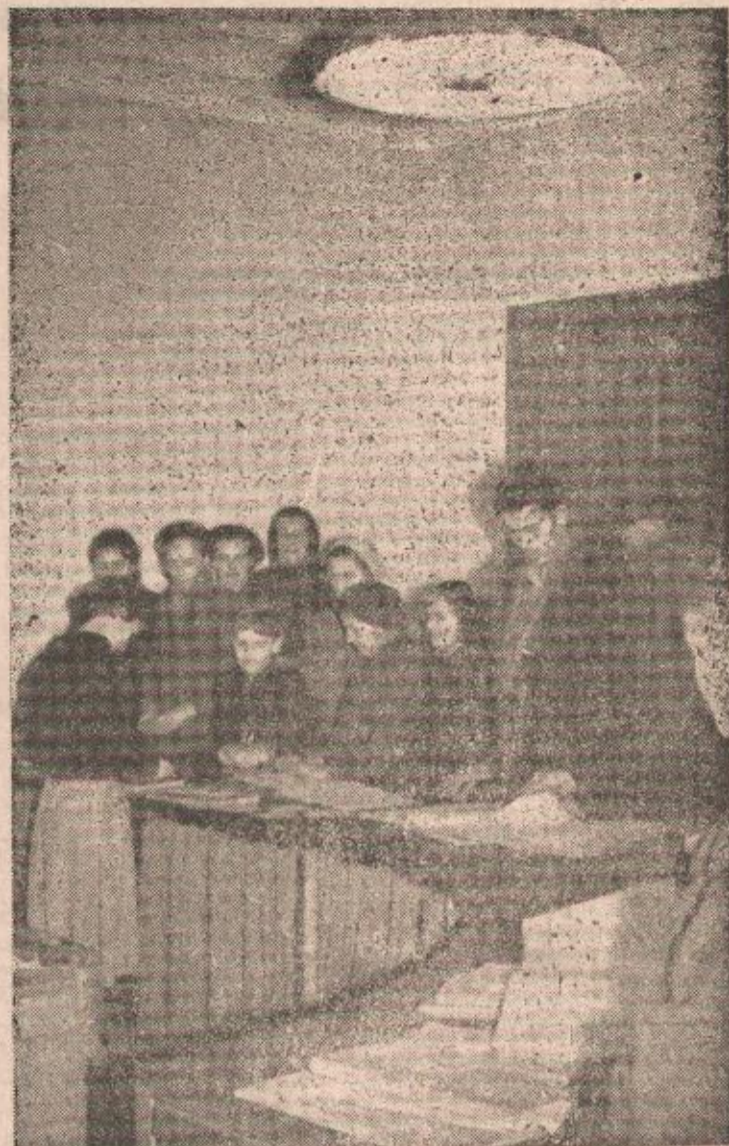
Da li je u pitanju nemarnost?

Преко поште у Билећи упућен је на моју адресу telegram označen као »vrlo hitan« у коме је стајало да ми је умро отац и молба да додем кући ради сахране. Telegram је примила пошта у Билећи 7. јануара у 8.40 часова, а на банјалуčkoj пошти примљен је у 10.09 часова. Међутим, и поред чиће адресе на

telegramu и ознаке »hitno« он ми је уручен тек у 16 часова.

Услијед неблаговременог достављања telegrama nisam mogao на vrijeme отићи кући. Шест часова је ипак превелико закашњење! Да ли је у питању обична немарност и алжковост и хоће ли убудуће доства битних пошљки храмат?

Радослав DUTINA

Upozorenje

Пошто су се у задње вријеме појавили ЛАЗНИ СТРУЧЈАЦИ за заштиту биља и врше нестручно прсканје воћа код непућених воћара те наплаћују 30.- динара по стаблу представљајући се као стручњаци Реонске станице за заштиту биља и Среске пољопривредне станице, то овим путем упозоравамо

воћаре да од svakog ко се таквим представља траже писмени доказ од поменутих и других пољопривредних установа и организација, а уколико га нема да га prijаве властима.

REONSKA STANICA
ZA ZAŠTITU BIJLA
BANJA LUKA

OVE NEDELJE

Repertoar Narodnog pozorišta

Петак 28-I, »ĐAVOLOV UČENIK«, од В. Шоа, мелодрама у 5 чинова, за даке. Цијене улазница од 15 до 35 динара. Почетак представе у 19 часова.

Subota, 29-I »OBRADUJMO U MIRU NAŠE BASTE«, од Ж. Ролана, комедија у 3 чина. Цијене улазница од 25 до 60 динара. Почетак представе у 20 часова.

Недјеља, 30-I »ČIĆA TOMINA KOLIBA«, од Н. В. Стове, дјечји комад у 4 чина. Цијене улазница од 25 до 60 динара. Почетак представе у 15 часова.

Недјеља, 30-I »ANDRO STITKEKA« од непознатог дубровачког писца, комедија у 3 чина. Цијене улазница од 25 до 60 динара. Почетак представе у 20 часова.

Понедељак, 31-I, нема представе.

Уторак, 1-II »ANDRO STITKEKA« од непознатог дубровачког писца, комедија у 3 чина, за даке. Цијене улазница од 15 до 35 динара. Почетак представе у 19 час.

Сриједна 2-II »ĐAVOLOV UČENIK« од В. Шоа, мелодрама у 5 чинова за ЈНА.

Четвртак, 3-II »MALA FLORAMYE« од Иве Тижаровића, оперета у 3 чина. Цијене улазница од 60 до 120 динара. Почетак представе у 20 часова.

U DOMU JNA

Петак: У биоскопској сали даје се филм »Intermeco«

Subota: Igranka. Почетак у 20 часова

Недјеља: Igranka. Почетак у 19 часова

Понедељак: У биоскопској сали даје се филм »Igrala je samo jedno ljeto«

Уторак: У биоскопској сали даје се филм »Igrala je samo jedno ljeto«

Сриједна: У биоскопској сали даје се филм »Igrala je samo jedno ljeto«

Четвртак: У биоскопској сали даје се филм »Sanjala sam raj«

Петак: У биоскопској сали даје се филм »Sanjala sam raj«.

Петак, дежурна апотека br. 4

(улица Весе Маслеше)

Subota, дежурна апотека br. 1

(улица Шоше Маџара)

Недјеља, дежурна апотека br. 2

(улица Марије Бурсаћ)

Понедељак, дежурна апотека br. 3

(улица Весе Маслеше)

Уторак, дежурна апотека br. 4

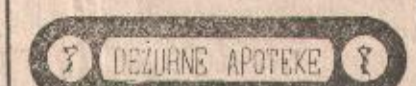
(улица Весе Маслеше)

Сриједна, дежурна апотека br. 1

(улица Шоше Маџара)

Четвртак, дежурна апотека br. 2

(улица Марије Бурсаћ)

Renovirano ugostiteljsko preduzeće HOTEL »ZORA« SRBAC, nudi vam ugodan smještaj i ishranu uz umjerenu cijenu.

PRODAJEM 3 dunuma zemlje za gradnju kuće u ulici Karla Rojca broj 83. Interesenti neka se obrate na gornju adresu. 1-2

Обавјештавају се пионери и пионирке који су се upisали у драмску и балетну групу, а иду у школу послје подне, да се jаве у Дом културе у ПОНЕДЕЉЈАК 31 ЈАНУАРА У 10 САТИ, ради одабирања оних који ће учествовати у припреми прве представе.

Савјет друштва »Пријатељи дјецее

Ово је свакодневна слика пред билетарницом »Autoprevoza« која је смјештена у згради Жељезничке станице

DVOSOBAN, KOMFORAN STAN u centru Banje Luke, mi-jenjamo za odgovarajući u Sarajevu. Adresa u Administraciji.

Sreski finansiski inspektor iz unutrašnjosti sa trgovačkom akademijom i dugogodišnjom knjigovodstvenom praksom traži odgovarajuće zaposlenje. Uslov stan. Upitati Gregović, Pelagićeva broj 7, Banja Luka.

PRODAJE SE električni aparat za trajnu ondulaciju, upitati u komisijonij radnji, Banja Luka.

»Palas« — SVADBENI VIJENAC
»Kozara« — FANFAN LA TULIPE
»Vrbas« — DESI
»R. Čajavec« — OTMIČARI

RADIO STANICA

Обавјештавамо наше читоце да банјалуčka Radio stanica emitira program сриједом од 16—18, суботом од 16—18 и недјељом од 10 до 12 часова.

У наредним бројевима на овом мјесту доносићемо и програм редовних емисија.

POZIVAMO nastavnike našeg jezika i književnosti на sastanak u redakciji kulturne rubrike našeg lista u ПОНЕДЕЉЈАК 31-I у 18 часова у просторijama Редакције (Дод културе II sprat).